

نگاه هفته

توافقی برای کاهش ۴درصدی تولید



سعیده شفیعی
پژوهشگر اقتصادی

● در روزهای آغازین و میانی هفته گذشته به دلیل برگزاری نشست فنی کارشناسان اوپک و احتمال کاهش عرضه، قیمت‌ها روندی صعودی را طی کردند و بیش از دو دلار افزایش یافتند. در روز سه‌شنبه قیمت شاخص برنت به بالاترین سطح در سه هفته اخیر رسید اما با افزایش تردیدها نسبت به عملیاتی‌شدن این توافق، مجدداً قیمت‌ها در روزهای پایانی هفته با اندکی کاهش مواجه شدند. به نظر می‌رسد بازار منتظر نتایج نشست وزرای اوپک در هفته جاری است تا عکس‌العمل قطعی خود به این تصمیم را نشان دهد.

۳ شاخص اصلی قیمت نفت

قیمت نفت «برنت‌دریای‌شمال» (Brent) در نخستین ساعات روز جمعه بیست‌ونجم نوامبر، ۴۸دلار۳۸ سنت معامله شد که نسبت به هفته قبل، بیش از دو دلار و ۵۰ سنت افزایش یافته است. شاخص «نفت وست‌تگزاس‌اینترمید» (WTI) نیز در همین زمان ۴۷دلار۳۶ سنت معامله شد که این شاخص نیز نسبت به پایان هفته قبل، دودلار۷۰ سنت رشد را نشان می‌دهد. همچنین بنا بر گزارش خبرخانه اوپک، قیمت سبب نفتی این سازمان (OPEC Reference Basket Price) - متشکل از میانگین قیمت نفت ۱۲ کشور عضو این سازمان- در پایان روز چهارشنبه بیست‌وسوم نوامبر به ۴۵دلار۳۵ سنت رسید که نسبت به روز مشابه هفته گذشته، دودلار۵۲ سنت بالاتر است.

احتمال کاهش عرضه نفت در ۲ سال آینده

به گزارش روزنامه تلگراف به نقل از شانا، تحلیلگران «مؤسسه تحقیقاتی برکلی» هشدار داده‌اند که با توجه به روند نزولی قیمت نفت در سال‌های اخیر و به تبع آن کاهش شدید سرمایه‌گذاری، احتمال بروز بحران عرضه نفت در دو سال آینده میلادی وجود دارد. در همین راستا چندی‌قبل آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) نیز هشدار داده بود کمبود عرضه نفت ممکن است سبب رشد شدید قیمت‌ها در اوایل سال ۲۰۲۰ میلادی شود. بانک کردیت سوئیس نیز روز چهارشنبه پیش‌بینی کرد در صورت توافق اعضای اوپک در اجلاس پیش‌رو، قیمت نفت به حدود ۷۰ دلار در هر بشکه افزایش خواهد یافت.

تعیین سهمیه کاهش تولید اعضای اوپک

روز سه‌شنبه در نشست کارشناسان بلندپایه اوپک، سهم هر کشور از کاهش تولید ۸۰۰هزاربشکه‌ای این سازمان اعلام شد. به گزارش خبرگزاری رویترز به نقل از فارس، از تمامی اعضا (به جز لیبی و نیجریه) خواسته شده بین چهار تا ۴۰۵ درصد از سطح تولید خود را در ماه اکتبر کاهش دهند. از ایران هم - که تا قبل از این قرار بود شامل این استثنا شود- خواسته شده تا ۴۰۵ درصد از بیشترین سقف تولید خود (معادل سه‌میلیون و ۹۲۰ هزار بشکه) کاهش دهد و میزان تولید را به کمتر از سه‌میلیون و ۷۹۰ هزار بشکه در روز برساند. از عراق نیز خواسته شده است تولید خود را ۲۰۰ هزار بشکه در روز کاهش دهد که مسئولان این کشور با توجه به هزینه‌های بالای مبارزه با گروه داعش با این پیشنهاد موافق نیستند. قرار است این جزئیات در نشست سی‌ام نوامبر (دهم آذر) وزرای نفت و انرژی اوپک به بحث و بررسی گذاشته شود.

تشکیل کمیته همکاری با ایران از سوی BP

به نظر می‌رسد با توجه به شرایط ایجادشده در پس‌برجام و تغییر شرایط قراردادهای نفتی ایران، شرکت‌های بین‌المللی برای حضور در توسعه میادین نفتی ترغیب شده‌اند. به گزارش خبرگزاری رویترز به نقل از شانا، پس از شرکت فرانسوی توتال، شرکت انگلیسی بی‌بی‌نیز برای بررسی فرصت‌های همکاری با ایران، کمیته اجرایی جدیدی ایجاد کرده است. این همکاری‌ها می‌تواند به افزایش تولید ایران در سال‌های آتی منجر شود.

قیمت گاز طبیعی

به گزارش اداره اطلاعات انرژی دولت آمریکا (EIA)، قیمت شاخص اسپات هنری‌هاب (Henry Hub) به عنوان شاخصی برای قیمت فروش لحظه‌ای گاز طبیعی در آمریکا در هفته منتهی به بیست‌ونجم نوامبر، دودلار۱۰ و ۸۱ سنت به ازای هر میلیون بی‌تی‌یو یا واحد گرمایی انگلیسی (MMBtu) مبادله شد که نسبت به هفته گذشته، ۵۵ سنت رشد نشان می‌دهد.

عزم هند برای توسعه میدان کاری فرزاد

به نظر می‌رسد پس از پیشی‌گرفتن ایران از عربستان در صادرات نفت به هند، این کشور قصد دارد در توسعه میادین نفت و گاز ایران مشارکت کند. به گزارش بیزینس‌استاندارد به نقل از فارس، کنسرسیومی از شرکت‌های هندی قرار است در ژاؤنیه آینده قراردادی برای توسعه «میدان کاری فرزاد ب» با ایران امضا کنند. بنا بر گزارش‌ها این میدان ذخیره‌ای بالغ بر ۱۲ تریلیون فوت مکعب دارد.

شرق: لایه‌های بالای مدیریتی کشور در اینستاکرام و تلگرام از هم سؤال می‌پرسند و به‌هم پاسخ می‌دهند: ۱۵ روز پیش سرلشکر پاسدار، محسن رضایی‌میرقاند در اینستاکرامش پرسشی با عنوان «پول‌ها کجا هستند؟» منتشر کرد. تیم اقتصادی روزنامه «شرق» در گزارش روز سوم آذرماه خود در گزارشی با عنوان «معمای اقتصادی سردار» به این پرسش پرداخت و آن را با کارشناسان مطرح کرد. حلا ولی‌اله سیف، رئیس کل بانک مرکزی کشور، در کانال تلگرامی‌اش پاسخ آن پرسش را داده است؛ هرچند او اشاره مستقیمی به پست اینستاکرامی دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام نکرده است، اما می‌توان رد آن را در نوشته سیف بی گرفت. او در پست تلگرامی‌اش از واژه «معما» در تیتَر «شرق» استفاده کرده و گفته که «مشکل اصلی اقتصاد در شروع فعالیت دولت، رکود تورمی بود و برون‌رفت از آن شرایط، تصمیمات ویژه‌ای را نیاز داشت. درحال‌حاضر نیز انتقادها متوجه رشد نقدینگی است و بزرگی حجم آن در اقتصاد مورد انتقاد قرار گرفته و آن را «معما» می‌داند».

ماجرای چیست؟

محسن رضایی، چندی است که در صفحه رسمی اینستاکرامش، پرسش‌هایی را مطرح می‌کند. سه پست از ۲۰ پستی که منتشر کرده، پرسش‌هایی اقتصادی است که به‌ترتیب از دولت، مردم و دوباره دولت پرسیده است. او این روند را از دو ماه پیش آغاز کرده و دومین پستش همان است که بالا رئیس کل بانک مرکزی به آن پاسخ داده.

پرسش نخست

نخستین پرسش ۹ مه‌رماد در اینستاکرام این اقتصادخوانده به اشتراک گذاشته شد: عنوان پست این بود: «مردم غریبه نیستند». رضایی نوشته بود: «قیمت مواد سوختی یعنی بنزین، گازوئیل و گاز، دوبرابر سال اول بارانه‌ها شده و مقدار تولید و مصرف آنها نیز بیشتر شده است. کارشناسان، درآمدهای دولت از فروش بنزین، گازوئیل و گاز را بالای صد هزار میلیارد تومان یعنی تقریباً دوبرابر سال اول بارانه‌ها می‌دانند.

بنابراین اگر فقط درآمدهای نفتی را تقسیم بر جمعیت بارانه‌بگیران کنیم، به هر ایرانی بالای صد هزار تومان تعلق می‌گیرد. دولت توضیح دهد که چرا چنین مبلغی را به مردم نمی‌دهد. مردم که غریبه نیستند. مگر این جای دولت بود به هفتاد میلیون نفر، بارانه صد۱۰ هزارتومانی می‌دام؛ البته در قالب پس‌انداز و بارانه تولیدی و نه به‌صورت مصرفی که هیچ ردی را دو نکند».

پول‌ها کجاست؟

دومین پرسش با عنوان «پول‌ها کجاست؟»، به موضوع رشد نقدینگی اختصاص داشت؛ او با این پرسش که «هنگامی که از مسئولان اقتصادی، بانکی دولت پرسیده می‌شود چرا در بازار پول نیست جواب روشنی به مردم نمی‌دهند. با توجه به اینکه نقدینگی دولت آقای روحانی طی چهار سال گذشته چندبرابر شده است؛ چرا پول در جیب مردم نیست و خریدها کم شده است؟»، مردم را مخاطب قرار داده بود. اما درواقع مسئولان اقتصادی دولت را به چالش کشیده بود.

چهار روز پیش دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام، پست دیگری منتشر کرد و با هشتگ، «مجلس» و «قوه قضائیه» را مخاطب قرار داد. او نوشته بود: «گلوگاه فساد در کشور، مشخص است. دولت باید با همکاری #مجلس و #قوه قضائیه برنامه ضررتی و انقلابی تهیه کند و این گلوگاه‌ها را ببندد و از خود مردم هم کمک بگیرند؟»

ادامه از صفحه‌اول

چگونه ایشان با آن سابقه مناسب علمی و آن تغییر جهت مهم و با اعتراف موجود در مقاله پیش‌گفته مبنی بر اتصاف خود به ناظر بیرونی که در این حوزه فردی نایلبد محسوب می‌شود، در چنین مسائل خرد و کلان و درعین‌حال تخصصی و نیازمند به مستندات علمی، به چنین تدریج‌گسری قاطعی با مقدمات و مؤخرات گاه درست و اندیشه دست یافته‌اند؟

ایشان اشاره فرموده‌اند که نظام بیمه، بازنشتنگی و درمان به‌سرعت به سوی بحران می‌رود. باید صریح و شفاف عرض کنم که نظام درمان و بیمه و حوزه سلامت ما سال‌هایی طولانی است که در بحران به سر می‌برد. آیا رتبه یازدهم تا شانزدهم در اکثر شاخص‌های مربوط به سلامت در ۲۰ کشور سنجش‌انداز (منطقه آسیای جنوب غربی) در حدود دو دهه، نشانه این بحران عمیق نیست؟ نیم‌نگاهی به اسامی این کشورها شدت بحران را نمایان خواهد کرد. آیا اینکه حدود یک‌ششم مردم کشورمان (دقیقا ۱۶٫۸ درصد) و حدود یک‌چهارم ساکنان استان‌های تهران و قم و البرز و در ۹۱ سال وجود قانون بیمه همگانی، فاقد هرگونه پوشش بیمه درمانی بوده‌اند، نشانه بحران نبوده است؟ آیا اینکه کشور ما جز، معدود کشورهایی بوده که سه دهه میزان پرداختی از جیب مردم (بخوانید بدترین نوع تأمین منابع حوزه سلامت) بیش از ۵۰ درصد بوده است، نشانه بحران نیست؟ قابل توجه اینکه در پنج سال منتهی به آغاز طرح تحول، میزان پرداختی از جیب مردم ۵۸ درصد هزینه‌های حوزه سلامت را تشکیل می‌داده است (در مقایسه با متوسط جهانی ۲۴ درصد و متوسط منطقه ۲۶ درصد). درحالی‌که تکلیف قانون برنامه چهارم و پنجم، کاهش این شاخص به زیر ۲۰ درصد بوده است و آیا اینکه سالانه حدود ۷۰۰ هزار نفر از مردم شریف ما به علت هزینه‌های فقرزای سلامت، به زیر خط فقر سقوط می‌کردند، نشانه بحران نیست؟ بله، همه اینها و بسیاری از موارد دیگر نشانه بحران عمیق در حوزه سلامت است، ولی متأسفانه تعدادی از سیاست‌گذاران کشوری و تکنوکرات‌های دولتی و عالمان سیاست و اقتصاد، نوبت رسیدگی به حوزه سلامت را به بعد از رسیدن به مقاصد توسعه‌تعیین‌شده از طرف خودشان موکول می‌کردند. دست‌اندرکاران فعلی حوزه سلامت در سه سال پیش با تشخیص درست بحران در حوزه سلامت از فرصت بزرگ توجه جدی رئیس‌جمهور به حوزه سلامت و وعده بیمه همگانی ایشان و نیز پنجره سی‌ای بزرگ عزم دولت و ملت برای حذف بارانه نقدی (در غیر افتاد نیازمند) استفاده کردند و براساس اسناد بالادستی و خرد جمعی طرح تحول سلامت را به تصویب دولت رساندند و با حمایت مجلس در اختصاص یک درصد ارزش افزوده، آن را تقویت کردند؛ بنابراین اگر به گمان ایشان، «درمان حوزه بیمه و درمان، نخستین آزمون درمان‌پذیری دردهای بی‌درمان این دیار است»، دست‌اندرکاران فعلی حوزه سلامت با اعتقاد به درمان‌پذیری بحران عمیق این حوزه خاص، آغاز به

اقتصاد

رئیس کل بانک مرکزی پاسخ پرسش «پول‌ها کجاست؟» را داد

حل معمای اقتصادی «سردار»



سومین پرسش

یک روز پس از این، سرلشکر سپاهی، سومین چالش اقتصادی را هم پیش کشید. رضایی ابتدای متنش نوشته بود: «پرسش سوم». او زیر عکسی که از خودش به اشتراک گذاشته، نوشته بود: «سؤال‌کردن از اموری است که دولتمردان برعهده دارند و پاسخ‌گویی آنها به مردم و نجبان، از الفبای سیاست است.

تاکنون دو سؤال از #دولت و #مجلس را طرح کرده‌ام که امیدوارم جواب آنها را به مردم بدهند. #اولین سؤال مربوط به بارانه‌ها بوده است و #دومین سؤال مربوط به نقدینگی و اینکه پول‌ها کجاست؟

اکنون #سومین سؤال مربوط به پول ملی و برابری آن با پول‌های خارجی را طرح می‌کنم. چرا ارزش پول ملی ما در مقابل پول‌های خارجی از چین و اروپا گرفته تا آمریکا مرتب تضعیف می‌شود؟

چرا دولت بدون استئنا در چهار سال دوم حکومت خود ارزش پول ملی را تضعیف می‌کنند؛ قیمت ارز را دوبرابر می‌کنند و بعد به دولت بعدی می‌دهند؟ دولتمردان باید به این سؤالات به‌طور شفاف پاسخ دهند».

زیر همه پست‌های رضایی، یادداشت‌هایی متناقض و گاه بسیار تند نوشته شده است. «کامنت»هایی که گرچه خود رضایی به آنها پاسخ نمی‌دهد، اما از صفحه حذف هم نشده‌اند.

رئیس کل بانک مرکزی الفبای اقتصاد گفت

سیف حالا به پرسش مردمی او پاسخ گفته است؛ درحالی‌که رضایی پیش‌تر پستی منتشر کرده و آشکارا به مدیریت بانکی کشور تاخته بود. او این متن را ۹ آبان ماه با حدود ۶۲ هزار «فالوئر»ش به اشتراک گذاشته بود: «بانک‌های ایران از مسیر بانکداری و کمک به رونق اقتصادی خارج شده‌اند! آنها با پشتوانه هوا و نه تولید ملی نقدینگی می‌سازند.

دولت، بانک مرکزی و مجلس با متوجه انحراف بانک‌ها از ضوابط و کارکرد واقعی بانک‌ها نیستند یا اقتدار لازم را جهت برخورد و نظارت بر بانک‌ها ندارند. بانک‌ها باید ورشکستگی خود را به مردم و اقتصاد ملی تحمیل کنند. کسب درآمد و سود بانک‌ها باید از مسیر مشارکت واقعی و کمک به تولید ملی باشد. از نظر شرعی نیز نظارت بر بانک‌ها ضعیف است.»

ساعت ۱۰ و ۱۵ دقیقه صبح دیروز، رئیس کل بانک مرکزی ایران در کانال رسمی‌اش در تلگرام، الفبای اقتصاد گفت؛ او اشاره مستقیمی به پرسش رضایی نکرده است اما روشن است که سیف در روز جمعه خود وقت کرده چندخطی درباره رشد نقدینگی اقتصاد ایران بنویسد. دو نشانه برای اینکه سیف پاسخ رضایی را داده، کافی است. نخست اینکه عنوان نوشته سیف این

کمک برای رسیدن به ساحل سعادت

پس‌انداز هم قبل‌ا اعلام شده است که دانشگاه‌های علوم پزشکی حتی یک ریال پس‌انداز نکرده‌اند، ولی کافی است از متخصصان امور مالی استعلام شود که دستگاه‌ها که درآمد عمدتاً از معمولاً شامل ارقام هزار تا چند صد هزارتومانی است و با توجه به بوروکراسی را به حساب‌های بانکی منتقل می‌کند و بودجه عمومی و اختصاصی خود را با گردش از حساب‌های خزانه و ستاد مربوطه و واحد صف با توجه به الزامات قانونی در مقاطع مختلف دریافت می‌کند و عمده هزینه‌های این دستگاه به صورت حقوق و غیره ماهانه است. آیا با توجه به گردش مالی عظیم خود و با توجه به بوروکراسی پیچیده قانونی و با توجه به ضعف بعضی پیمانکاران در ارائه صورت‌حساب مقبول در مقطع زمانی مربوطه، چه میزان مانده حساب باید داشته باشد؟ و اصولاً اگر رقم مربوطه واقعی متضمن هرگونه خلاقی بود، آیا خود وزارت بهداشت ابتداءبساکن و بدون هیچ‌گونه الزامی به اطلاع‌رسانی، مطلب مربوطه را منتشر و در سایت در دسترس عموم قرار می‌داد؟ درمورد منابع پزشک خانواده آن میزان تخصیصی که صادر شده است در محل قانونی هزینه شده است و وزارت بهداشت و سازمان‌های بیمه‌گر هزینه‌های مربوط به پزشک خانواده را براساس مصوبات ستاد قانونی پزشک خانواده انجام می‌دهند. تقاضای اعتبار خصوصیت ذاتی نظام‌های پرداخت در قبال ارائه خدمت در حوزه سلامت است و از شروع استقرار طب مدرن در ایران در بخش خصوصی و از سال ۱۳۲۴ در بخش دولتی نظام قالب پرداخت بوده است. افتخار وزارت بهداشت کنترل تقاضای القایی در بعد از طرح تحول است و سدن آن این است که کل هزینه‌های سلامت کشور (Total Health Expenditure) در سال اول طرح تحول به قیمت ثابت کل تقریباً معادل میانگین چهار سال منتهی به طرح تحول (با اختلاف ۳۰۴ درصدی با میانگین) و کمتر از ارقام مربوط به دو سال آن بوده است و این، به این معنا است که با افزایش هزینه‌های عادلانه درخ‌ور تحت پوشش خدمات مورد نیاز، کنترل هزینه‌ها با موفقیت انجام شده است. از طرف‌دیگر در خدمات بستری در حوزه دولتی به عنوان تأمین‌کننده اصلی فقط ۴۰۵ درصد افزایش خدمات داشته است که خود نشانه کنترل تقاضای القایی و البته نه حذف آن است. درباره کارانه و اینکه ماهیت آن حقوق نیست و ارتباط‌انداختن آن با موضوع حقوق‌های نجومی، چون توضیح مفصل در سایر رسانه‌ها داده شده است از توضیح مجدد آن خودداری می‌کنم.

درباره جایگاه بیمه‌ها و نقش آنها در نظام سلامت و نحوه تأمین منابع بیمه‌ها دو دیدگاه متفاوت اصلی با تفاوت‌ها و ترکیباتی در دو سر طیف قرار دارد. در کشور ما در گذشته به دیدگاه بیمسارکی با اتکا به اشتغال افراد و کار بیمه دریافتی از کارگر یا بیمه‌دار انجام گرد. و از طرف‌دیگر کارفرما یا دولت و دستگاه‌ها (به عنوان یک روز پس از این، سرلشکر سپاهی، سومین چالش اقتصادی را هم پیش کشید. رضایی ابتدای متنش نوشته بود: «پرسش سوم». او زیر عکسی که از خودش به اشتراک گذاشته، نوشته بود: «سؤال‌کردن از اموری است که دولتمردان برعهده دارند و پاسخ‌گویی آنها به مردم و نجبان، از الفبای سیاست است. تاکنون دو سؤال از #دولت و #مجلس را طرح کرده‌ام که امیدوارم جواب آنها را به مردم بدهند. #اولین سؤال مربوط به بارانه‌ها بوده است و #دومین سؤال مربوط به نقدینگی و اینکه پول‌ها کجاست؟ اکنون #سومین سؤال مربوط به پول ملی و برابری آن با پول‌های خارجی را طرح می‌کنم. چرا ارزش پول ملی ما در مقابل پول‌های خارجی از چین و اروپا گرفته تا آمریکا مرتب تضعیف می‌شود؟ دولت بدون استئنا در چهار سال دوم حکومت خود ارزش پول ملی را تضعیف می‌کنند؛ قیمت ارز را دوبرابر می‌کنند و بعد به دولت بعدی می‌دهند؟ دولتمردان باید به این سؤالات به‌طور شفاف پاسخ دهند». زیر همه پست‌های رضایی، یادداشت‌هایی متناقض و گاه بسیار تند نوشته شده است. «کامنت»هایی که گرچه خود رضایی به آنها پاسخ نمی‌دهد، اما از صفحه حذف هم نشده‌اند.

رئیس کل بانک مرکزی الفبای اقتصاد گفت

سیف حالا به پرسش مردمی او پاسخ گفته است؛ درحالی‌که رضایی پیش‌تر پستی منتشر کرده و آشکارا به مدیریت بانکی کشور تاخته بود. او این متن را ۹ آبان ماه با حدود ۶۲ هزار «فالوئر»ش به اشتراک گذاشته بود: «بانک‌های ایران از مسیر بانکداری و کمک به رونق اقتصادی خارج شده‌اند! آنها با پشتوانه هوا و نه تولید ملی نقدینگی می‌سازند.

است: «نقدینگی کجاست!؛» دومین نشانه هم تعبیری است که «شرق» درباره پست رضایی به‌کار برده بود: «معمای اقتصادی». این اقتصاددان نوشته است: «بسم الله الرحمن الرحیم نقدینگی کجاست!

این‌روزها نگرانی‌هایی در مورد نقدینگی و افزایش حجم آن مطرح می‌شود. کمی پیش از آن، سیاست‌گذار پولی و دولت از بابت تمرکز افراطی بر کنترل تورم و اعمال سیاست انقباضی شدید که منجر به تشدید رکود می‌شود مورد انتقاد قرار داشت. به هر حال باید توجه داشت که سیاست‌گذار اقتصادی همواره با مقوله مبادله (trade off) بین اهداف و متغیرهای اقتصادی روبه‌رو است و روند همه متغیرها و نماگرهای اقتصاد همواره موردتوجه بوده و با دقت رصد می‌شود و در هر زمان متناسب با شرایط تصمیمات لازم گرفته شده است. مشکل اصلی اقتصاد در شروع فعالیت دولت، رکود تورمی بود و برون‌رفت از آن شرایط، تصمیمات ویژه‌ای را نیاز داشت. درحال‌حاضر نیز انتقادها متوجه رشد نقدینگی است و بزرگی حجم آن در اقتصاد مورد انتقاد قرار گرفته و آن را معما می‌دانند! این در حالیست که حجم نقدینگی یکی از متغیرهای اقتصاد است که نه‌تنها نمی‌تواند همه پیچیدگی‌های اقتصاد را به‌تنهایی نشان دهد، بلکه سخن‌گفتن از بزرگی آن بدون توجه به اندازه اقتصاد ثمری ندارد.

حجم نقدینگی معیاری برای اندازه‌گیری عرضه پول است که از مجموع اسکناس و مسکوک در گردش و سپرده‌های بخش غیردولتی در شبکه بانکی به‌دست می‌آید. بانک مرکزی به‌طور دقیق و مستمر اطلاعات سپرده‌ها را از شبکه بانکی جمع‌آوری می‌کند و بعد از محاسبه حجم نقدینگی مطابق با استانداردهای بین‌المللی، آن را منتشر می‌سازد. باید توجه داشت که سپرده‌های بخش غیردولتی ۹۵ درصد نقدینگی را تشکیل می‌دهند؛ این سپرده‌ها متعلق به مردم است و در بانک‌ها نگهداری می‌شوند. صاحبان این سپرده‌ها هر زمان که اراده کنند باید بتوانند به سپرده‌های خود دسترسی داشته باشند.

وظیفه شبکه بانکی حفظ سپرده‌های مردم و استفاده از آنها در تأمین مالی طرح‌های سرمایه‌گذاری است. شاید منظور محدودشدن قدرت وام‌دهی بانک‌ها علیرغم رشد نقدینگی بوده است. البته در این خصوص بانک مرکزی بارها موضوع تنگنای اعتباری و انجماد بخشی از دارایی‌های بانک‌ها به‌دلیل انباشت مطالبات غیرجاری، انباشت سپرده‌های دولت و رسوب دارایی‌ها غیرمالی را تبیین و تشریح کرده است. متأسفانه، یک دهه فشار بر منابع بانک‌ها آنها را در شرایطی قرار داده که توانایی تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌ها را متناسب با ظرفیت‌های گسترده اقتصاد بانک‌محور ایران ندارند. بانک مرکزی با اجرای اقداماتی کوتاه‌مدت تا حدودی به بهبود شرایط کمک کرده؛ اما رفع کامل این مشکلات نیازمند اصلاح نظام مالی و بخش بانکی کشور است. استفاده از ظرفیت‌های بالقوه اقتصاد نیازمند سرمایه‌گذاری است و نظام مالی باید بتواند منابع لازم را تأمین نماید. دستیابی به این هدف نیازمند اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در خصوص اصلاح و تقویت بخش مالی کشور شامل نظام بانکی و بازار سرمایه است. همه نهادهای اقتصادی باید در اجرای اقتصاد مقاومتی مشارکت کنند و این رمز دستیابی به موفقیت است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از تمام توان کارشناسی کشور در مسیر اصلاح و تقویت بخش نظام بانکی استفاده کرده و از هر راهکاری که به ارتقای رفاه شهروندان کمک کند، استقبال می‌نماید.»

کارفرمایان کارکنان دستگاه و سازمان مربوطه) عمدتاً توجه شده است. در کشورهایی که بخش غیررسمی اقتصاد بزرگ است و ثلث و حتی نصف و بالاتر حجم اقتصاد را تشکیل می‌دهد و امکان دریافت حق بیمه اجباری از این بخش اندک است و نیز تولید قوی و عزم جدی در حوزه سلامت وجود ندارد، معمولاً درصد درخور توجهی از مردم فاقد بیمه سلامت و با پرداختی بالا از جیب درگاه هزینه‌های کم‌رشدن و فقرزای سلامت هستند. تجربه کشور ما به مدت چندین دهه تا اوایل دهه ۸۰ مبنی این وضعیت اسفناک بود، حدود ۵۰ درصد مردم به‌ویژه روستاییان و کارکنان بخش غیررسمی اقتصاد فاقد پوشش بیمه سلامت و بیمه موجود هم معمولاً چندان کارا نبود. در شش‌ماهه تجلیانی دولت هشتم اصلاح‌طلب و در سال ابتدایی مجلس هفتم اصولگرا پیوند و عزم درخمدانه و مبارکی برای پوشش بیمه سلامت ساکنان روستاها، مناطق عشایری و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر ایجاد و عملیاتی شد. همه این ۲۳ میلیون نفر بدون پرداخت حق بیمه و بدون توجه به سطح درآمدی، از محل درآمد عمومی دولت به مدت ۱۱ سال بیمه شدند و تا قبل از شروع طرح تحول سلامت و بیمه‌شدن ۱۱ میلیون فرد جدید بیش از سه‌چهارم افراد تحت پوشش سازمان بیمه سلامت را تشکیل می‌دادند. این اقدام به معنی حرکت جدی به طرف دیگر طیف دیدگاه‌های مذکور در لحاظ تأمین منابع نظام سلامت و بیمه‌ها از محل منابع عمومی (اعم از مالیات و نفت) بود. به‌این‌ترتیب با احتساب افراد تحت پوشش بیمه کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی و سایر سازمان‌های مشابه در قبل از شروع طرح تحول بیش از ۴۰ درصد و بعد از شروع طرح تحول بیش از نصف کل افراد بیمه‌شده کشور بدون پرداخت حق بیمه و با تأمین منابع از طرف دولت تحت پوشش بیمه درمانی بوده‌اند. به‌این‌ترتیب برخلاف افراد دکتر رانسی عزیز هیچ شتابی درباره تعیین جایگاه بیمه وجود نداشته است. سیاست‌های کلی سلامت با بیش از سه سال کارشناسی و مشورت با طب وسیعی از کارشناسان و ذی‌نفعان و تعداد کثیری از نمایندگان مجلس و سه وزیر بهداشت و چهار وزیر رفاه با نظرات متفاوت و نیز بحث‌های طولانی در صحن مجسمه تشخیص مصلحت به وسیله این کمیته تهیه و پیشنهاد و مقام معظم رهبری در ۱۸ فروردین سال ۹۳ آن را ابلاغ فرمودند. بند هفت و بند ۹ این سیاست‌ها حاوی تغییرات جدی درباره نحوه فعالیت بیمه‌ها و در واقع شامل نکته عطف بزرگی نسبت به گذشته است. طبق بند ۲-۷ سیاست‌های کلی سلامت، مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه با محوریت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همکاری سایر مراکز و نهادهای انجام گردد و طبق بند ۴-۹ همین سیاست‌ها باید تعیین بسته خدمات جامع بهداشتی و درمانی در سطح بیمه‌های پایه و تکمیلی توسط وزارت بهداشت و درمان و خرید آنها توسط نظام بیمه‌ای و نظارت مؤثر تولید بر اجرای دقیق بسته انجام گردد.

ادامه در صفحه ۱۸

اقتصاد سبز

هندوستان و تعاونی‌های کشاورزی



فاطمه باسبان
کارشناس کشاورزی

● کشاورزی در بسیاری از کشورهای درحال‌توسعه همچنان به‌عنوان موتور رشد اقتصادی مطرح است. در این میان تعاونی‌های قوی و توانمند قادر به غلبه بر بسیاری از مشکلات پیش‌روی کشاورزان هستند، تعاونی‌ها در کشورهایی مانند هند که ۸۵ درصد کشاورزان آن کوچک و حاشیه‌ای هستند، نقش مهمی در کاهش مشکلات کشاورزان داشته است، تعاونی براساس هفت اصل متمرکز است و در میان فعالیت‌های تعاونی بر توسعه پایدار جامعه استوار است. درهمین خصوص در کشور هند تعاونی‌های بسیار موفقسی وجود دارد. از جمله می‌توان به تعاونی‌های کود شیمیایی و لبنی اشاره کرد؛ شرکت تعاونی IFFCO (شرکت تعاونی کود شیمیایی کشاورزان هندی) و KKRIBHCO (شرکت تعاونی کود شیمیایی کیشک بھارتی) در بخش کود، مؤسسه آمل (AMUL) در بخش لبنی و گروه‌های خودیاری که از سوی مؤسسات و سازمان‌های مختلفی تشکیل شده‌اند، با این هدف که به صورت ویژه برای کشاورزان عضو با برنامه‌های مختلف و پشتیبانی و حمایت از کشاورزان به افزایش عملکرد محصول و درآمد آنان کمک کنند. در این میان توجه به طراحی و اجرای سیستم‌های مناسب کشاورزی است. سیستم مناسب کشاورزی در سال زراعی، برای اعضای تعاونی اشتغال و درآمد پایدار از طریق محصولات کشاورزی همانند سبزیجات، میوه‌ها و دام ایجاد کرده است. از سوی دیگر جنگل-زراعی (Agro Forestry) از سوی تعاونی هم اجرا شده است. جنگل-زراعی نوعی کاربرتی زمین است به صورتی که تلفیقی از درخت، گونه‌های زراعی و دامی در اشکال مختلف یک‌جا با هم مدیریت می‌شود. در تعاونی‌های هندوستان ترکیب کشت و زرع انواع درختان میوه، درختان برای سوخت و درختان جنگل برای بهبود وضعیت آب‌وهوایی در اراضی موات از سوی تعاونی‌هایی همانند شرکت تعاونی IFDC (شرکت تعاونی توسعه کشت جنگل هندوستان) انجام می‌شود. این روش کشت به بهبود زیست‌محیطی و افزایش معیشت روستایی اعضای تعاونی کمک کرده است. کشاورزان عضو از افزایش بهره‌وری نهاده‌ها و بهره‌وری کل محصولات مختلف منفعت برده و در نهایت از سود بالاتری به دلیل تلاش‌های تعاونی بهره‌مند شده‌اند. تاریخچه تعاونی کشاورزی در هندوستان سابقه‌ای طولانی دارد. از زمان رسمیت‌بخشی آن در سال ۱۹۰۴ در هند، نهضت تعاونی نقش بسیار مهمی در اقتصاد هند به‌ویژه در توسعه بخش کشاورزی و روستایی داشته است به‌طوری‌که توانسته است نقاط قوت هر دو بخش دولتی و خصوصی به‌ویژه در حمایت از کشاورزان کوچک و حاشیه‌بازی را یک‌جا متمرکز کند. بلافاصله پس از استقلال در سال ۱۹۴۷، بخش تعاون از سوی دولت به‌عنوان بخش سوم اقتصادی به‌عنوان عامل تعادل بین بهبود اقتصادی و دولتی به رسمیت شناخته شد. دولت حتی بخش تعاونی را به‌عنوان «تعاونی مشترک‌المنافع» در نظر گرفته است. براساس همین اندیشه، تعاونی‌ها توسعه یافته تا به‌عنوان یک بخش خاص، نقاط قوت هر دو بخش دولتی و خصوصی را ترکیب کند؛ به‌طوری‌که بتوانند نیازهای کشاورزان کوچک و حاشیه‌ای و گروه‌های ضعیف‌تر را تأمین کنند. از این رو در کنار بخش دولتی و خصوصی، تعاونی، بخش سوم اقتصادی کشور است که مسئولیت مهمی برای بهبود معیشت روستایی و بهبود بخش کشاورزی دارد. با وجود اینکه سیاست‌های تعاونی در هند به‌واسطه به وسیله سیاست‌های دولت به وجود آمد نه به‌وسیله خود مردم اما درحال‌حاضر درصد‌درصد روستاها و ۷۵ درصد از جمعیت روستایی در هند از سوی تعاونی‌ها خدمات‌رسانی می‌شوند. یعنی مردم از حضور و فعالیت تعاونی‌ها استقبال کرده و به آن هویت بخشیده‌اند. در هندوستان انواع مختلف تعاونی فعال با فعالیت‌های مختلف وجود دارد که می‌توان آنها را به چهار دسته گروه‌بندی کرد: ۱) تعاونی‌های تولید (تولید کشاورزی و فراوری صنعتی) ۲) تعاونی بازاریابی که در بازاریابی محصولات کشاورزی و تعاونی‌های مصرف مشغول‌اند. ۳) تعاونی‌های خدماتی که خدمات ضروری به اعضای خود ارائه می‌دهند. ۴) جمله تعاونی‌های اعتباری و تعاونی‌های مسکن، ۴) تعاونی‌های خدمات تلفیقی که مرتبط با فعالیت‌های ضروری زندگی روزمره و کسب و کار کشاورزان، صنعتگران، و غیره هستند. برآورد می‌شود ۵۰۴۵ هزار تعاونی عملکرد د ۲۰۳۶ کـرور عضو و سرمایه در گردش ۳۴ هزار کـرور در وجود دارد که سهم درخورتوجهی در توسعه زیرساخت‌های نهادی، تشکیل آموزش‌های تخصصی، توزیع نهاده‌های کشاورزی، فراوری و بازاریابی که از مؤلفه‌های کلیدی توسعه زنجیره عرضه هستند، دارند. تعاونی‌ها علاوه بر این در موضوعات مختلف و مهمی مانند توسعه زمین، مدیریت منابع آب، ارائه خدمات ماشین‌آلات کشاورزی، توزیع برق، عرضه نیروی کار و بسیاری از موضوعات دیگر کارخانه هستند. تعاونی‌های چندین مزیت دارند که از آن جمله می‌توان به دسترسی آسان به حمایت مالی و اداری برای توسعه زیرساخت‌ها و خدمات مورد نیاز برای افزایش تولید محصولات کشاورزی و حرکت به سوی مقیاس تولید اقتصادی، اشاره کرد.